

Sygn. akt I PK 90/14

POSTANOWIENIE

Dnia 30 września 2014 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Zbigniew Myszka

w sprawie z powództwa A. R.
przeciwko Miejskiemu Ośrodkowi Kultury w Z.
o odszkodowanie i dopuszczenie do pracy na dotychczasowych warunkach pracy i
płacy i wynagrodzenie za okres pozostawania bez pracy,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 30 września 2014 r.,
skargi kasacyjnej powódki od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i
Ubezpieczeń Społecznych w Ł.
z dnia 18 października 2013 r., sygn. akt III Pa (...),

**odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania i
zasądza od powódki na rzecz pozwanego kwotę 240 zł (dwieście
czterdzieści) tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 18 października 2013 r. Sąd Okręgowy w Ł. III Wydział Pracy oddalił apelację powódki A. R. od wyroku Sądu Rejonowego w Ł. z dnia 22 maja 2013 r. oddalającego powództwo w części dotyczące żądania odszkodowania w kwocie 15.296,40 zł i umarzającego postępowanie przeciwko pozwanemu Miejskiemu Domowi Kultury w Z. w pozostałym zakresie, a także zasądził od powódki na rzecz pozwanego kwotę 60 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego za drugą instancję.

Sąd Okręgowy przyjął za podstawę swojego rozstrzygnięcia zasadnicze ustalenia faktyczne poczynione przez Sąd pierwszej instancji, ponieważ były prawidłowe i znajdowały oparcie w zgromadzonym materiale dowodowym, z wyjątkiem przyjęcia, że powódka nieprawidłowo obliczała składki na Fundusz Pracy i błędnie obliczała podatek VAT od faktur gastronomicznych. W ocenie tego Sądu, Sąd Rejonowy nie dopuścił się zarzucanego w apelacji nierozpoznania istoty sprawy przez niewyjaśnienie i brak oceny przyczyn wypowiedzenia powódce umowy o pracę, w szczególności przez brak ustaleń, tj. jakie dokumenty powódka przygotowywała nieterminowo, jakie błędy popełniła w wypełnianiu deklaracji ubezpieczeniowych i obliczaniu składek na Fundusz Pracy czy w kwestii dodatku stażowego. Tymczasem Sąd pierwszej instancji rozpoznał istotę sprawy, ponieważ odniósł się do tego, co było przedmiotem sporu, zbadał materialną podstawę żądania i merytoryczne zarzuty stron uznając, że wypowiedzenie umowy o pracę powódce, zajmującej stanowisko głównej księgowej, było zasadne, gdyż przyczyny wypowiedzenia rzeczywiście miały miejsce, przy czym priorytetowe znaczenie nadał przyczynie wymienionej w 2 punkcie wypowiedzenia, tj. kwestionowaniu poleceń pracodawcy skutkującemu utratą zaufania do powódki. Z materiału dowodowego, w tym zeznań świadków, wynika, że współpraca powódki z przełożoną nie układała się dobrze, powódka podważała uprawnienia dyrektora pozwanego do kontroli prawidłowości wykonywanych przez siebie obowiązków, odmówiła wykonania polecenia wydania dokumentów wskazanych w piśmie z dnia 20 sierpnia 2012 r., a więc kwestionowała polecenia pracodawcy tym samym lekceważąc przełożoną. Ocena tych dowodów dokonana przez Sąd Rejonowy nie nasuwa żadnych wątpliwości. Pozostałe przyczyny zostały przez Sąd Rejonowy potraktowane zbiorczo. W ocenie Sądu Okręgowego, wystarczającym powodem zwolnienia powódki była utrata do niej zaufania wynikająca z kwestionowania poleceń pracodawcy, który jako kierownik jednostki odpowiada za całość gospodarki finansowej, musi mieć zaufanie do głównego księgowego, gdyż niewłaściwie wykonywanie obowiązków na tym stanowisku naraża go na zarzut nieprzestrzegania ustawy o finansach publicznych, a nawet sankcje pieniężne.

W skardze kasacyjnej powódka zarzuciła naruszenie następujących przepisów: 1/ art. 45 § 1 k.p. w związku z art. 100 § 2 pkt 4 k.p. w związku z art. 54

ust. 3 w związku z art. 54 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz.U. z 2013 r., poz. 885 ze zm.) przez błędną wykładnię polegającą na przyjęciu, że działania powódki - pełniącej funkcję głównej księgowej w jednostce finansów publicznych - zmierzające do ustalenia, czy zarządzona przez kierownika pozwanego kontrola jest zgodna z prawem i powstrzymanie się w tym zakresie od wykonania polecenia udostępnienia dokumentów księgowych jest uzasadnionym powodem rozwiązania umowy o pracę za wypowiedzeniem z uwagi na utratę zaufania do skarżącej, 2/ art. 45 § 1 i § 2 k.p. w z związku z art. 8 k.p. w związku z art. 32 § 1 pkt 2 k.p. przez niewłaściwe zastosowanie polegające na przyjęciu, że wypowiedzenie umowy o pracę nie miało charakteru nadużycia prawa i nie pozostawało w sprzeczności z zasadami współżycia społecznego, mimo że między wskazanymi przez pozwanego zdarzeniami stanowiącymi przyczyny rozwiązania umowy o pracę, a złożeniem przez niego oświadczenia w tym zakresie upłynęło kilka miesięcy, a pozwany o tych zdarzeniach znaczenie wcześniej wiedział, 3/ art. 378 § 1 k.p.c. w związku z art 386 § 1 i § 4 k.p.c. polegające na uznaniu za niezasadny zarzutu apelacji nierozpoznania istoty sprawy, mimo że Sąd pierwszej instancji pozostawił poza oceną prawną okoliczności faktyczne wskazywane przez pozwanego jako przyczyny rozwiązania umowy o pracę, a jedynie ograniczył się do zacytowania stanowiska procesowego pozwanego w tym zakresie i zeznań świadków oraz mimo, że „Sąd I instancji zaniechał zbadania zasadności rozwiązania z powódką umowy o pracę z perspektywy art. 8 k.p. jak też nie rozważył istotności i wagi podawanych przez pozwanego przyczyn rozwiązania z powódką umowy o pracę”, 4/ art. 378 § 1 k.p.c. w związku z art. 328 § 2 k.p.c. w związku z art. 391 § 1 k.p.c. przez nierozpoznanie sprawy w granicach apelacji, w szczególności zarzutu naruszenia przez Sąd Rejonowy „art. 45 § 1 i § 2 k.p. w zw. z art. 8 k.p., to jest zarzutu uchylecia się Sądu I instancji od ceny działania pozwanego rozwiązującego z powódką umowę o pracę za wypowiedzeniem z naruszeniem zasad współżycia społecznego oraz w celu szykany (nadużycie prawa)”, 5/ art. 367 § 1 k.p.c. w związku z art. 382 k.p.c. w związku z art. 78, art. 176 ust. 1 w związku z art. 45 ust. 1 Konstytucji RP w związku z art. 386 § 1 i § 4 k.p.c. przez wydanie wyroku rozstrzygającego sprawę co do istoty, mimo, że w postępowaniu przed Sądem pierwszej instancji „doszło do nierozpoznania istoty

sprawy uzasadniającego uchylenie zaskarżonego wyroku Sądu Rejonowego w Ł. i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania, co w konsekwencji prowadziło do naruszenia zasady dwuinstancyjności postępowania i skutkowało pozbawieniem powódki prawa do rozpoznania jej sprawy przez dwie instancje sądowe”.

Jako okoliczności uzasadniające przyjęcie skargi do rozpoznania wskazano potrzebę wykładni art. 386 § 4 k.p.c. w zakresie pojęcia „nierozpoznanie istoty sprawy”, a także oczywiste uzasadnienie skargi, z uwagi na naruszenie art. 378 § 1 k.p.c. w zw. z art. 328 § 2 k.p.c. w związku z art. 391 § 1 k.p.c. polegające „na nierozpoznaniu niniejszej sprawy w granicach apelacji, przy czym naruszenie to wynikało z nierozważenia przez Sąd Okręgowy w Ł. zarzutu podniesionego w apelacji, a odnoszącego się do pominięcia przez Sąd Rejonowy w Ł. przy ocenie wypowiedzenia powódce umowy o pracę zgodności działania pozwanego z zasadami współżycia społecznego oraz w ramach nadużycia prawa.”.

Skarżąca wniosła o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu do ponownego rozpoznania wraz pozostawieniem temu Sądowi rozstrzygnięcia o kosztach, o których zasądzenie wnosi, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości oraz orzeczenie co do istoty sprawy przez zmianę wyroku Sądu Rejonowego w części, to jest w pkt I w całości przez zasądzenie od pozwanego na rzecz skarżącej kwoty 15.296,40 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 10 maja 2013 r. do dnia zapłaty oraz w pkt III przez zasądzenie na rzecz skarżącej od pozwanego zwrotu kosztów postępowania w pierwszej instancji, a także zasądzenie od pozwanego na rzecz skarżącej zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego i kasacyjnego, w tym kosztów zastępstwa adwokackiego według norm przepisanych. Ewentualnie wniosła o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i poprzedzającego go wyroku Sądu Rejonowego w części, to jest w pkt I oraz w pkt III i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu wraz z pozostawieniem temu Sądowi rozstrzygnięcia o kosztach postępowania kasacyjnego i apelacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego, o których zasądzenie od pozwanego wnosi. Jednocześnie skarżąca wniosła o rozpoznanie skargi na rozprawie.

W odpowiedzi na skargę pozwany wniósł odmowę przyjęcia jej do rozpoznania, ewentualnie o jej oddalenie skargi kasacyjnej w całości jako

oczywiście bezzasadnej, a także o zasądzenie od skarżącej na rzecz pozwanego kosztów postępowania kasacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego w wysokości dwukrotności stawki minimalnej, obliczonej w oparciu o § 13 ust. 1 w związku z § 12 ust. 2 i § 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenie przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz.U. Nr 163, poz. 1348 ze zm.).

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Wniesiona skarga nie nadawała się do przyjęcia jej do rozpoznania.

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli: 1) w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, 2) istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, 3) zachodzi nieważność postępowania lub 4) skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. W związku z tym wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym przepisie, a jego uzasadnienie - zawierać argumenty świadczące o tym, że ze względu na sformułowane w ustawie wymagania, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy.

Wniesiona w sprawie skarga kasacyjna zawiera wniosek o przyjęcie jej do rozpoznania uzasadniony potrzebą wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości oraz oczywistym uzasadnieniem skargi.

Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Sądu Najwyższego, przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania z uwagi na jej oczywistą zasadność wymaga wykazania kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego polegającej na ich oczywistości, widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej i bez wnikania w szczegóły sprawy (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 września 2003 r., IV CZ 100/03, LEX nr 82274), co jest możliwe wtedy, gdy kwalifikowane naruszenie podstaw skargi kasacyjnej nie wymaga dokonywania ponownej lub pogłębionej analizy prawnej lub prawniczej (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 lipca 2007 r., II UK 45/07, LEX nr 898439 a także postanowienie tego Sądu z dnia 2

sierpnia 2007 r., III UK 45/07, LEX nr 898318). Oznacza to, że twierdzenie skarżącej o oczywistej zasadności wniesionej skargi kasacyjnej byłoby uzasadnione tylko wtedy, gdyby zaskarżone orzeczenie było ewidentnie sprzeczne z obowiązującymi standardami orzekania i zostało wydane po dokonaniu oczywiście błędnej wykładni lub wadliwego zastosowania prawa, jeżeli wady te byłyby widoczne *prima facie* („na pierwszy rzut oka”), tj. bez wnikania w szczegóły sprawy i bez potrzeby dokonywania głębszej analizy prawniczej zebranego w sprawie materiału dowodowego. W ocenie Sądu Najwyższego, zaskarżone orzeczenie nie było dotknięte tego rodzaju kwalifikowaną wadą prawną, która mogłaby być uznana za elementarną lub oczywistą. Przeciwnie, w sprawie oczywiste jest, że istniały podstawy do stwierdzenia, że kwestionowanie przez pracownika zatrudnionego na stanowisku kierowniczym (główniej księgowej) poleceń pracodawcy w miejscu pracy i jednostce nadrzędnej, a polegające na odmowie udostępnienia dokumentów oraz komputera celem przeprowadzenia kontroli wewnętrznej w sposób oczywisty prowadzi do utraty zaufania do tego pracownika. Nie ulega wątpliwości, że dyrektor MOK w Z. na skutek informacji o nieprawidłowościach w dokumentacji księgowej powziętych od pracowników, którzy nie otrzymywali należnych świadczeń w terminie, miała wszelkie podstawy do kontroli działu księgowości i wydania polecenia powódce, jako głównej księgowej przygotowania dokumentacji do kontroli. Tymczasem skarżąca część tej dokumentacji zamknęła w szafie, nie udostępniła też programu komputerowego. Należy przy tym wskazać, że zgodnie z utrwalonym orzecznictwem, nie może powoływać się na naruszenie zasad współżycia społecznego osoba, która sama zasady te (lub przepisy prawa) narusza, a takiej osobie nie przysługuje ochrona z art. 8 k.p. czy z art. 5 k.c. (zob. np. wyroki SN z: 29 stycznia 1964 r., III CR 344/63, OSNC 1964 nr 11, poz. 234; 8 maja 1973 r., I PR 90/73, OSNCP 1973 nr 11, poz. 203; 29 stycznia 1975 r., III PRN 67/74, OSNC 1975 nr 7-8, poz. 123; 30 stycznia 1976 r., I PRN 52/75, OSPiKA 1977, z. 3, poz. 47; 24 lutego 1998 r., I PKN 539/97, OSNAPIUS 1999 nr 3, poz. 87; 13 czerwca 2000 r., V CKN 448/00; LEX nr 510984; 20 czerwca 2001 r., I PKN 472/00, OSNP 2003 nr 8, poz. 202; 4 września 2008 r., IV CSK 196/08, LEX nr 466004, 20 stycznia 2011 r., I PK 135/10, LEX nr 794776). Skarżąca zaś nierzetelnie prowadząc dokumentację księgową, narażając

pracodawcę na odpowiedzialność za nieterminową wypłatę wynagrodzeń sama swym postępowaniem naruszyła swoje obowiązki pracownicze (art. 100 § 1 k.p.), jak też obowiązki wynikające z ustawy o finansach publicznych, czym właśnie dała asumpt do podjęcia działań związanych z rozwiązaniem stosunku pracy.

W konsekwencji oczywiście uzasadnione było rozwiązanie stosunku pracy ze skarżącą z powodu utraty zaufania, a wniesiona skarga jest oczywiście bezzasadna.

Mając powyższe na uwadze Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., zasadzając na rzecz pozwanej koszty zastępstwa adwokackiego w postępowaniu kasacyjnym w zgodzie z art. 98 k.p.c. w związku § 13 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz.U. Nr 163, poz. 1348 ze zm.).